

15 JUL 2008

Ulu.
i.a. Beaufort
117108 Pergina
O. H. J. Man.

PROJECTBUREAU ZEEVERINGEN	FACTIEL NPO
ONTVANGST	
PROJECTMANAGER	
MANAGER PROJECTBEHEERSING	
SECRETARIAAT	
TECHNISCH MANAGER	
OMGEVINGSMANAGER	
PROJECTSECRETARIS	
CONTRACTMANAGER	
TECHNIEK Disciplinelaider Ontwerp	
TECHNIEK Disciplinelaider Kennis	
TECHNIEK Adviseur Toetsingen	

bericht op brief van: 13 mei 2008

uw kenmerk: 2008006199

ons kenmerk: 08020899/NB.08.033

afdeling: Water en Natuur

bijlage(n): -

behandeld door: [redacted] t

doorkiesnummer: [redacted] 8

onderwerp: vergunning ex artikel 19d van de Natuur-
beschermingswet 1998
Anna Jacobapolder

Waterschap Zeeuwse Eilanden
[redacted]
Postbus 1000
4330 ZW MIDDELBURG

ZEELAND
1
NO: 2

verzonden: 9 JULI 2008

Middelburg, 8 juli 2008

Geachte heer [redacted],

Op 15 mei 2008 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor de aanleg van een schorrandverdediging en nieuw schor in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De ontvangst van uw aanvraag is op 23 mei 2008 (kenmerk 08015918) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geef ik u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor de aanleg van een schorrandverdediging en nieuw schor. De vergunning bestaat uit deze brief met de drie toegevoegde delen A, B en C. Leest u vooral deel A van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is geldig tot en met 30 september 2011.

Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk bezwaar maken. Dat geldt voor iedere belanghebbende. Het bezwaarschrift richt u aan:

Gedeputeerde staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

In uw bezwaarschrift neemt u tenminste op:

- uw naam
- uw adres
- de datum van uw bezwaarschrift
- tegen welk besluit u bezwaar maakt
- waarom u bezwaar maakt
- uw handtekening

U moet het bezwaarschrift binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt, indienen. Meestal is dat de dag na de datum van verzending (zie bovenaan deze brief). Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat we met uw bezwaren geen rekening meer houden.

012832 2008 PZDB-B-08186

Vergunning ex artikel 19d Natuurbeschermingswet

Als u overweegt bezwaar te maken, kunnen we u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer (0118) 631 260. U kunt deze informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een bezwaar indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

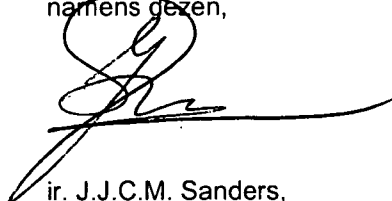
Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer [REDACTED], bereikbaar via [REDACTED] op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens gezeten,

ir. J.J.C.M. Sanders,
hoofd afdeling Water en Natuur.

Deze vergunning bestaat uit drie delen:

In deel **A** leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel **B** leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel **C** leest u meer over het Natura 2000-gebied Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

Deel A. De vergunning

Wij verlenen u (Waterschap Zeeuwse Eilanden) vergunning voor de aanleg van een schorrandverdediging en herstel van schor in het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998. De vergunning geldt in het Natura 2000-gebied Oosterschelde voor het deel dat is aangewezen als Vogelrichtlijngebied/beschermde natuurmonument. Hierin hebben we de aanvraag voor het Habitatrichtlijngebied meegenomen (conform artikel 6, lid twee, drie en vier van de Habitatrichtlijn).

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
2. tot wanneer de vergunning geldig is;
3. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
4. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
5. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De werkzaamheden mogen niet tijdens de broedtijd van kustbroedvogels (1 april – 15 juli) plaats vinden.
2. Middels een zogenaamde toolboxmeeting dient de initiatiefnemer de uitvoerende werknemers van het aannemingsbedrijf adequaat op de hoogte te stellen van de eisen die aan de uitvoering worden gesteld in verband met het mitigeren van negatieve effecten.
3. Er vindt op het slik en schor geen opslag van materiaal en materieel plaats, met uitzondering van op het slik drooggevallene pontons.
4. Het voorland (slik en schor) dat in het kader van de vergunde activiteiten onvermijdelijke ontgraven of anderszins verstoord moet worden, buiten de aan te leggen schorrandverdediging en kreukelberm, dient aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht, met herstel van de oorspronkelijke kreekjes.
5. Er vindt geen betreding van schor en slik plaats, niet door personen noch met materieel, met uitzondering van de schorherstellocatie in de directe omgeving van het zuidelijke uiteinde van de schorrandverdediging en de slikdelen waar schorherstel zal worden gerealiseerd.
6. De ontwikkeling van het herstelde schor zal door Rijkswaterstaat gemonitord worden. Monitoringsrapportages dienen ook aan de provincie Zeeland ter beschikking te worden gesteld, namelijk ter attentie van de heren E.C. Stikvoort en B. Bouwman, directie Ruimte, Milieu en Water.
7. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt noodzakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
8. Bij de inzet van hydraulische machines dient te worden voorkomen dat er olie lekkage plaatsvindt. Mocht er desondanks toch verontreiniging plaatsvinden, dan dient dit naar een erkende verwerker te worden afgevoerd.
9. Zodra personeel van de politie, de provincie Zeeland of de Algemene Inspectie Dienst vraagt naar uw vergunning, bent u verplicht om deze te tonen.
10. U dient de heer C. Beekman, medewerker Handhaving van de provincie Zeeland, minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. Hij is bereikbaar via telefoonnummer (0118) 631956 of via het mailadres c.beekman@zeeland.nl.

2. Geldigheid

Deze vergunning is geldig tot en met 30 september 2011. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

3. Uw activiteiten

U vraagt vergunning aan voor de aanleg (verbetering en uitbreiding) van de schorrandverdediging langs en herstel van schor in de Schorren van Rumoirt in de nabije omgeving van de Bruinisser Stelberg. Deze werkzaamheden vinden plaats in overleg met de beheerder van het gebied, stichting Het Zeeuwse Landschap. Het herstel van het schor is de invulling van de herstelopgave die in de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor de dijkversterking van het dijktraject Anna Jacoba-/Kramers-/Prins Hendrikpolder is vastgelegd (kenmerk RMW0614436, d.d. 12 december 2006). Het onderhavige herstel is in het kader van de procedure van de in 2006 verleende vergunning als alternatief voorgesteld door stichting Het Zeeuwse Landschap. Ten opzichte van het oorspronkelijk voorgestelde plan voor de herstelopgave levert de voorliggende invulling namelijk een aanzienlijk beter natuurrendement.

De verbetering en uitbreiding van de schorrandverdediging is enerzijds van belang als bescherming van het bestaande en te herstellen schor, welke zeer belangrijke natuurwaarden vertegenwoordigt, anderzijds is het behoud van het schor van belang in het kader van de bescherming tegen overstromingen vanuit zee. Het schor levert namelijk als 'golfremmer' een belangrijke bijdrage aan die veiligheid. Ter plaatse betekent dit dat er minder zware eisen aan de achterliggende zeeerende dijk hoeven te worden gesteld. In die zin vormt de verbetering van de schorrandverdediging en het herstel van schor naast het natuurherstel tevens een vooruitgeschoven onderdeel voor de dijkverbetering die ter plaatse in 2009 zal worden uitgevoerd.

De aanvraag heeft betrekking op de kadastrale percelen PLL00H 372, 557, 563 en 568, alle gelegen in de gemeente Tholen.

De vergunde activiteiten bestaan uit twee hoofdonderdelen, namelijk 1) de verbetering en uitbreiding van de schorrandverdediging en 2) het herstellen van schor door het aanbrengen van grond langs het dijktraject tussen de dijpalen 605 en 615. Op hoofdlijnen behelst de aanvraag de volgende activiteiten:

- De schorrandverdediging zal over een totale lengte van circa 1200 meter worden verbreed, verhoogd en aan het oostelijke uiteinde verlengd. De huidige verdediging zal worden verhoogd, verbreed en verlengd met basaltblokken die in 2008 bij de dijkverbetering van het dijkvak Oud Kempenshofstede- en Margarethapolder zullen vrijkomen. Deze 'kern' van basalt zal worden bedekt met breuksteen van een grotere sortering. De zeewaartse verbreding bedraagt circa 2 meter, de schorwaartse verbreding circa 1 meter en de verhoging circa één meter. De werkzaamheden worden vanaf het water met pontons en via de verbrede en verhoogde schorrandverdediging uitgevoerd en/of worden vanaf het land uitsluitend via die delen van het slikgebied uitgevoerd die in 2009 als schor zullen worden hersteld. Het transport zal niet via bestaand schor plaatsvinden. De aanleg is voorzien voor 2008. Indien materiaal en materieel via pontons zal worden aangevoerd is voorzien dat de werkzaamheden tot eind december zullen vergen. Indien transport via het slik waar later schorherstel gerealiseerd zal worden zal plaatsvinden, is voorzien dat de werkzaamheden tot eind september zullen vergen.
- De thans geërodeerde plekken in het schor (dus landwaarts van de schorrandverdediging) zullen worden opgevuld om het schor te herstellen en zodoende het areaal schor uit te breiden. Tussen de schorrandverdediging en het te herstellen schor zal doek worden gebruikt om uitspoelen van sediment via de 'kieren' in de schorrandverdediging te voorkomen. De te gebruiken grond is vrijgekomen bij de dijkverbetering van Anna Jacoba-/Kramers- en Prins Hendrikpolder (uitvoering 2007) en komt vrij bij die van Anna Jacobapolder Veerhaven (uitvoering 2009). Daarnaast wordt ook klei gebruikt die vrijkomt bij het schonen van watergangen op Sint Philipsland (uitvoering 2009). Alleen zavelige grond komt in aanmerking. Het sediment wordt zodanig in lagen aangebracht dat de structuur van het schor zo dicht mogelijk benaderd wordt. De aanleg van het schor is voorzien voor 2009.

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen*

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld. Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland. De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

* Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk

De verbetering van de schorrandverdediging en het herstel van schor in de Schorren van Rumoirt zullen plaatsvinden binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Significant negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Daarom moet op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn. In opdracht van u als initiatiefnemer is door een ecooloog van Arcadis het rapport 'Passende beoordeling realisatie schorrandverdediging Anna-Jacobapolder, Oosterschelde' (rapport PZDB-R-08058, d.d. 10 maart 2008) opgesteld. Bij het opstellen van de ontwerpbeschikking zijn op ons verzoek door de initiatiefnemer en de opsteller van de passende beoordeling op detail enige aanvullingen via mail ter beschikking gesteld. Naar ons oordeel bevatten het rapport en deze aanvullingen de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

* Effecten zijn mogelijk op vogels, habitats en 'oude doelen'

De verbetering van de schorrandverdediging en het schorherstel kunnen niet worden uitgevoerd zonder enige verstoring van beschermde habitats, organismen en/of de zogenaamde 'oude doelen' (zie deel C, paragraaf 2.5). Door de activiteiten kunnen de volgende negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden in het Natura 2000-gebied Oosterschelde optreden:

- Tijdelijke verstoring van broedvogels.
- Tijdelijke verstoring van niet-broedende vogels (foerageren, hoogwatervluchtplaatsen).
- Tijdelijke en permanente verstoring van habitats.
- Tijdelijke verstoring van zeewierenvegetaties.

Overige effecten op beschermde natuurwaarden achten wij uitgesloten, dan wel nihil.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op broedvogels

Uit inventarisaties is gebleken dat in de omgeving van de activiteiten veel tureluurs broeden. Om die reden is als mitigerende maatregel voorgesteld om de werkzaamheden buiten de broedperiode van kustbroedvogels plaats te laten vinden (1 april tot 15 juli). Deze maatregel is ook positief voor eventuele andere op het schor broedende vogels. Deze maatregel is als voorwaarde in deze vergunning opgenomen. Naar ons oordeel zullen dankzij deze mitigerende maatregel geen negatieve effecten op broedvogels optreden.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op niet-broedende vogels

Door de activiteiten zal ruim 2 ha slik permanent aan het areaal bij eb droogvallende slikken en platen worden onttrokken. Ten opzichte van het areaal slikken en platen in de noordelijke tak van de Oosterschelde is dit een verlies van circa 0,3 % en ten opzichte van de gehele Oosterschelde minder dan 0,05%. Omdat dit permanente verlies bedoeld is om schor te herstellen achten we dit verlies gering, aanvaardbaar en niet-significant.

Door de benodigde activiteiten zullen foeragerende vogels in de zone van slikken langs het schor tijdelijk verstoord worden. De foeragerende vogels kunnen in de directe omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden vinden, zoals op de slikken in Het Slaak, de Krabbenkreek of de Plaat van Oude Tonge.

Ook de op het schor overtuigende vogels (hoogwatervluchtplaatsen) kunnen tijdelijk door de activiteiten verstoord worden. Op de grote delen van de Schorren van Rumoirt waar geen activiteiten plaats zullen vinden, kunnen de verstoorde vogels gemakkelijk een nabije alternatieve hoogwatervluchtplaats vinden. Daarenboven worden uiteindelijk positieve effecten op de overtuigfunctie van vogels verwacht. Door het schorherstel neemt het oppervlak schor en daarmee het oppervlak hoogwatervluchtplaats namelijk toe. Daarenboven zal de schorrandverdediging zelf door het met een meter ophogen nauwelijks meer tijdens hoogwater overspoelen en als zodanig ook een hoogwatervluchtplaats kunnen gaan vormen.

Effecten op niet-broedende vogels beoordelen we dan ook als gering, niet-significant negatief en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op habitats

De activiteiten hebben tot gevolg dat ten opzichte van de huidige situatie een permanent ruimtebeslag zal optreden van maximaal 2,23 ha. Dit ruimtebeslag is het gevolg van 1) het herstellen van 1,7 ha schor door het aanbrengen van grond op geërodeerde schordelen die in de huidige situatie als slik binnen het habitattypen 'Grote, ondiepe kreek en baaien' te beschouwen is en 2) het verbreden en verlengen van de schorrandverdediging en de aanleg van een 2 meter brede kreukelberm zeewaarts langs de verdediging, hetgeen ten koste gaat van 0,48 ha slik en 0,045 ha schor. Van het totale ruimtebeslag van 2,23 ha is dus 0,53 ha als werkelijk habitatverlies te beschouwen.

Schorherstel door het aanbrengen van grond is een innovatie. Deskundigen zijn bij het ontwerp van de uitvoering betrokken om optimale omstandigheden voor daadwerkelijk herstel te waarborgen. Het resultaat van het herstel zal door Rijkswaterstaat gemonitord worden, omdat deze organisatie mogelijk ook op andere locaties schorherstel wil realiseren. Dit geeft de mogelijkheid om deze beheermethode te evalueren en eventuele toekomstige schorherstelprojecten verder te optimaliseren.

Het schorherstel is bedoeld als herstelopgave voor de negatieve effecten van de verbetering in 2007 van het dijktraject Anna Jacoba-/Kramers-/Prins Hendrikpolder, waarbij in totaal 0,55 ha schor verloren is gegaan. Als gevolg van de uitbreiding van de schorrandverdediging en kreukelberm zal nog eens 0,53 ha habitat (0,48 ha slik en 0,045 ha schor) permanent aan de beschermde habitats van de Oosterschelde onttrokken worden. In totaal zal 1,7 ha schor worden hersteld. Het areaal schor in de Oosterschelde zal dus na realisatie van de herstelopgave 0,62 ha zijn toegenomen ten opzichte van de situatie voor de genoemde dijkverbetering in 2007.

Het permanente verlies aan habitats is enerzijds noodzakelijk om het behoud en uitbreiding van het sterk onder druk staande zeldzame habitat Atlantisch schor duurzaam mogelijk te maken en anderzijds helpen dezelfde schorhabitats om de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee op het vereiste niveau te houden. Omdat het verloren schorareaal met een factor van circa 1,5x wordt hersteld, achten wij de te verrichten werkzaamheden een goede invulling van de herstelopgave. De eventuele negatieve effecten van het schorherstel op habitats beoordelen wij als gering, niet-significant en aanvaardbaar.

Negatieve, tijdelijke effecten op habitats zullen in geringe mate kunnen optreden. Materiaal en materieel zullen of vanaf op het slik droogvallende pontons rechtstreeks naar de schorrandverdediging worden aangevoerd en/of via die delen van het droogvallende slik worden aangevoerd waar het schor zal worden hersteld. Transport zal nimmer over het schor plaatsvinden, maar – zonodig – via de verbrede schorrandverdediging. Daarenboven zal bij aanvoer van materiaal en materieel vanaf het land, alleen via het slik dat direct grenst aan de dijk (bij dijkpaal 605) en dat in verband met het schorherstel met grond zal worden aangevuld worden bereden. Bovendien zal deze zone sowieso grotendeels samenvallen met de werkstrook die in verband met de dijkverbetering in 2009 nodig is. De bodem ter plaatse is dan onvermijdelijk al verstoord, omdat de dijkvoet ter verbetering vrij gegraven moet worden.

Aan het zuidelijke uiteinde van de schorrandverdediging zal mogelijk enig schor moeten worden ontgraven en/of worden bereden in verband met het herstellen van het schor. Dit is onvermijdelijk gezien de situatie met geërodeerde schorplekken ter plaatse. Er is voor het materieel te weinig ruimte om alles via het slik en de schorrandverdediging te kunnen bereiken. Het betreft een beperkt oppervlak.

Wij achten de tijdelijke en permanente effecten op habitats niet-significant negatief en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op 'oude doelen'

Het enige, mogelijke negatieve effect op de zogenaamde oude doelen zou op de zeewierenvegetatie op de huidige schorrandverdediging kunnen optreden. Onbekend is of er zich ter plaatse een soortenrijke wierenvegetatie bevindt, maar gezien de dynamische omgeving wordt dat niet verwacht. Door de verbetering zullen de eventueel aanwezige wierenvegetaties gedood worden. De verbeterde schorrandverdediging wordt afgedekt met breuksteen dat geschikt is voor herbegroeiing door zeewieren.

De eventuele tijdelijke, negatieve effecten op de 'oude doelen' achten wij hooguit zeer gering, niet-significant en aanvaardbaar.

* In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant negatieve effecten

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significante negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zeespiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij, recreatie en andere.

Door de verbetering van de schorrandverdediging en het schorherstel vindt een tijdelijke verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Te denken valt aan foeragerende en rustende steltlopers, eenden en andere soorten. Daarnaast treedt verlies op van maximaal 2,23 ha van het habitattypen 'Grote, ondiepe krekens en baaien' ten faveure van een uitbreiding van 1,7 ha van het areaal Atlantisch schor. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitats zijn visserij en recreatie in het gebied, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

Algemene autonome ontwikkelingen

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Als gevolg van de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim

gedimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 à 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en zijn de doelen op deze afname afgestemd.

Recreatie

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van o.a. wandelaars, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pierenspitters) kunnen broedende, foeragerende, overtuigende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun versturende effecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door het nemen van mitigerende maatregelen (o.a. afsluiten van onderhoudspaden) wordt voorkomen dat er (significant) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwetsbare gebieden om (significant) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

Visserij

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitats zoals habitattypen 1160 (grote baaien). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitats zo goed mogelijk beperkt.

Dijkverbeteringswerken

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitats verzacht en significante effecten voorkomen.

Overige activiteiten

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaringen. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen. Door het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen worden negatieve effecten verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

** Uw activiteiten passen in het vigerende beleid*

Het beleid dat in het Beleidsplan Oosterschelde en het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 relevant is voor deze vergunningaanvraag gaat uit van het behoud en versterking van de specifieke natuurwaarden die de Oosterschelde heeft. De verbetering van de dijktrajecten langs de Oosterschelde zijn noodzakelijk om de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee te waarborgen. Wij zijn van mening dat u met het onderhavige schorherstel een goede bijdrage doet om het areaal schor in de Oosterschelde te behouden en dat u daarmee het – niet-significante – verlies van schor in 2007 adequaat herstelt. Dit past ook in het uitgangspunt van het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde dat stelt dat ingrijpen in de natuurlijke processen om het verdwijnen van natuurwaarden te voorkomen gerechtvaardigd is. De te vergunnen activiteit past naar onze mening dan ook binnen het vigerende beleid.

Uw activiteit heeft door het toepassen van voorwaarden en mitigerende maatregelen weinig tot geen extra negatieve effecten op de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In samenhang met andere activiteiten zullen deze eventuele negatieve effecten naar onze mening niet tot significantie leiden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten
- doelstellingen uit aanwijsbesluiten van de beschermde natuurmonumenten Oosterschelde-buitendijks en Oosterschelde-binnendijks.

Ook hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in deel B van deze vergunning.

Meer informatie over de Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Op het moment dat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tholen.

Daarnaast hebben wij een ontwerpbesluit gestuurd aan:

- Zeeuwse Milieu Federatie
- Vogelbescherming Nederland
- Stichting Het Zeeuwse Landschap
- Nationaal Park Oosterschelde

Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag.

Ook u heeft een ontwerpbeschikking ontvangen met de mogelijkheid hier een reactie op te geven.

Geen van de andere belanghebbenden hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om een zienswijze op de ontwerpbeschikking in te dienen. Uzelf heeft mondeling verzocht om de geldigheid van de vergunning met een jaar uit te breiden. U geeft namelijk aan dat niet helemaal zeker is dat binnen de gestelde periode voldoende grond beschikbaar komt dat geschikt is als materiaal om het schorherstel te realiseren. Deze is vrijgekomen en zal nog vrijkomen bij andere dijkverbeteringsprojecten en het schonen van watergangen op Sint Philipsland. Wij achten het van belang dat het herstel geheel gerealiseerd wordt en zien de noodzaak van het gebruiken van geschikt sediment om het schorherstel succesrijk te laten zijn. Ook bij een eventuele latere afronding van het herstel dient de uitvoering conform de beschreven werkwijze en binnen de gestelde voorwaarden plaats te vinden. Wij honoreren daarom het verzoek. Eventuele extra verstoring achten wij zeer gering en aanvaardbaar.

Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Habitatrichtlijn uit 1992 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

1. Wettelijk kader

In 1998 is de Natuurbeschermingswet 1998 opgesteld. Op 20 januari 2005 is er een wet aangenomen die de Natuurbeschermingswet uit 1998 op een aantal punten heeft gewijzigd. Sinds 1 oktober 2005 is een aantal artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de wijzigingswet in werking getreden.

De voor vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

Artikel 2, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

Artikel 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409 (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43 (Habitatrichtlijn)

Artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of
- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

Artikel 10a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

Artikel 15a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

Artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

Artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat het verboden is om projecten of andere handelingen te realiseren of onderscheidenlijk te verrichten:

- zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of
- in strijd met voorschriften of beperkingen die aan de vergunning verbonden zijn.

Bovenstaande is het geval als die projecten of handelingen:

- de kwaliteit kunnen verslechteren van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een aangewezen gebied zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid.
- een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierbij het uitgangspunt.
- de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning letten op de instandhoudingsdoelstelling en rekening houden:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben voor:
  - het gebied dat aangewezen is op grond van artikel 10a, eerste lid, of
  - het gebied waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid;
- b. met een beheersplan dat op grond van artikel 19a of artikel 19b is vastgesteld.

Het gaat hier om het verlenen van een vergunning zoals bedoeld in artikel 19d, eerste lid.

Artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat voordat Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een vergunning (artikel 19d, eerste lid) een initiatiefnemer van een nieuw project of andere handelingen eerst een passende beoordeling maakt voor de gevolgen van het gebied. Daarbij houdt hij/zij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen:

- als het nieuwe project of andere handelingen niet direct verband houden of nodig zijn voor het beheer van een gebied, zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid,
- maar dit project in combinatie met andere projecten of handelingen wel significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied.

Artikel 19g, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel geeft aan dat Gedeputeerde Staten pas een vergunning (artikel 19d, eerste lid) kunnen verlenen op het moment dat zij zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Dit moet blijken uit een passende beoordeling, zoals bedoeld in artikel 19f, eerste lid.

Artikel 19l, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

In dit artikel staat dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de instandhouding van een gebied:

- aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, artikel 10a, eerste lid, of
- waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12.

Deze zorg houdt in ieder geval het volgende in. Weet of kan iemand redelijkerwijs vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor het gebied? Dan is diegene verplicht dergelijke handelingen of nalaten te voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan is diegene verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen. Kunnen de gevolgen niet worden voorkomen, dan is diegene verplicht deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Uitgangspunt is allereerst de instandhoudingsdoelstelling voor gebieden die aangewezen zijn op grond van artikel 10a, eerste lid. Daarnaast nemen we als uitgangspunt de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid.

Artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998

De Wet van 20 januari 2005 houdt een aantal wijzigingen in van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wijzigingen houden verband met Europeesrechtelijke verplichtingen.

Artikel V, eerste lid van deze Wet, bepaalt dat de besluiten van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tot aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden, gelden als besluiten als bedoeld in artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998.

Artikel 4, eerste lid, derde alinea, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992

Deze richtlijn gaat over de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (de Habitatrichtlijn). In dit artikel staat dat elke lidstaat op basis van de criteria van bijlage III (fase 1) en van de relevante wetenschappelijke gegevens een lijst van gebieden voorstelt, waarop staat aangegeven welke typen natuurlijke habitats van bijlage I en welke inheemse soorten van bijlage II in die gebieden voorkomen. Voor diersoorten met een zeer groot territorium komen deze gebieden overeen met de plaatsen, binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van die soorten, die de fysische en biologische elementen vertonen welke voor hun leven en voortplanting essentieel zijn. Voor aquatische soorten met een groot territorium worden deze gebieden alleen voorgesteld indien het mogelijk is een zone duidelijk af te bakenen die de fysische en biologische elementen vertoont welke voor hun leven en voortplanting essentieel zijn. Zo nodig stellen de lidstaten aanpassingen van de lijst voor in het licht van de resultaten van het in artikel 11 bedoelde toezicht. De lijst wordt binnen drie jaar na kennisgeving van de richtlijn aan de Commissie toegezonden met informatie over elk gebied. Deze informatie omvat een kaart, de naam, de ligging en de oppervlakte van het gebied, alsmede de gegevens die zijn verkregen uit toepassing van de in bijlage III (fase 1) vermelde criteria, en wordt verstrekt op basis van een door de Commissie volgens de procedure van artikel 21 opgesteld formulier.

Artikel 4, tweede lid, van de Habitatrichtlijn

In artikel 4, tweede lid, derde alinea stelt de Commissie de lijst van gebieden van communautair belang vast, waarop de gebieden staan aangegeven met een of meer prioritaire typen natuurlijke habitats of een of meer prioritaire soorten.

Artikel 4, vijfde lid, van de Habitatrichtlijn

Dit artikel bepaalt dat de bepalingen van artikel 6, tweede, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn gelden, zodra een gebied op de lijst is geplaatst die bedoeld is in het tweede lid, derde alinea.

Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn

Dit artikel stelt dat de lidstaten passende maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechterd in de speciale beschermingszones. Ook zorgen ze ervoor dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen. Dit geldt voorzover die factoren een significant effect kunnen hebben. Daarbij wordt gelet op de doelstellingen van deze richtlijn.

Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn

In dit artikel staat dat voor een plan of project een passende beoordeling gemaakt moet worden van de gevolgen voor het gebied. Dit geldt voor een plan of project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied of niet direct nodig is voor het beheer van het gebied. Maar dit plan of project kan afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen hebben voor een gebied. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

De bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor zo'n plan of project:

- nadat zij de zekerheid hebben dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten, en;
- nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.

Ze letten hierbij op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied. Ze geven toestemming onder voorbehoud van wat dat in lid 4 staat.

Artikel 6, vierde lid, van de Habitatrichtlijn

Artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn stelt dat indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, de lidstaat alle nodige compenserende maatregelen neemt om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De lidstaat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen. Wanneer het betrokken gebied een gebied met een prioritaair type natuurlijke habitat en/of een prioritaire soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang worden aangevoerd.

2. Beleid

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft de Oosterschelde aangewezen als speciale beschermingszone. Dit heeft hij gedaan op grond van de Vogelrichtlijn. De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied (artikel 10a, eerste lid, Natuurbeschermingswet 1998). Dit is zo bepaald in artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen.

Wel aangemeld

In 2003 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Oosterschelde bij de Europese Commissie aangemeld als speciale beschermingszone (artikel 4, lid 1 van de Habitatrichtlijn).

Nog niet aangewezen

De Habitatrichtlijngebieden zijn nog niet aangewezen conform artikel 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998. Op 8 december 2004 heeft de Europese Commissie de Habitatrichtlijngebieden, die door Nederland zijn aangemeld, op de communautaire lijst geplaatst. Totdat de formele aanwijzingsprocedure is voltooid gaan we uit van het volgende. We komen artikel 6 van de Habitatrichtlijn na met een beroep op de rechtstreekse werking, of we interpreteren richtlijnconform de artikelen 19d en verder.

Communautaire lijst

Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld voor de Atlantische biografische regio. Nederland hoort bij deze regio. Zodra een gebied op de communautaire lijst is geplaatst, zoals nu dus het geval is, zijn de bepalingen van artikel 6, tweede, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn voor dat gebied van toepassing.

Dat betekent dat we een aanvraag tot vergunningverlening (ex artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998) rechtstreeks aan artikel 6, tweede, derde en vierde lid, van de Habitatrichtlijn moeten toetsen. Dit moet op grond van artikel 10 van het EG-verdrag op het moment dat een derde belanghebbende hierom vraagt. Het kan ook betekenen dat we artikel 19d, eerste lid, volgens de bepalingen uit de Habitatrichtlijn moeten uitleggen wanneer het beschermde natuurmonument overlapt met het Habitatrichtlijngebied.

Jurisprudentie

De bevoegdheid van gedeputeerde staten tot het verlenen van een vergunning ex artikel 19d, eerste lid Natuurbeschermingswet 1998 voor een Vogel- en Habitatrichtlijngebied en het richtlijnconform interpreteren van dit artikel voor zover de activiteit effecten heeft op het gedeelte Habitatrichtlijngebied, is in haar jurisprudentie meerdere malen door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigd, recentelijk nog in een uitspraak van 24 oktober 2007 (docnr 0760; LJN: BB6344):

- Gelet op artikel V van de Wet van 20 januari 2005 geldt het aanwijzingsbesluit van de Oosterschelde tot SBZ/Vogelrichtlijn (VR) als besluit ex artikel 10a NBwet 1998. De uit artikel 19d NBwet 1998 voortvloeiende verplichtingen strekken derhalve tot bescherming van de Oosterschelde voor zover dit gebied is aangewezen als SBZ/VR.

Nu de Oosterschelde op de communautaire lijst is geplaatst, geldt op grond van artikel 4, lid 5, Habitatrichtlijn (HR) artikel 6, lid 3, HR voor het gebied. Omdat het gebied niet is aangewezen ex artikel 10a dan wel artikel 12 NBwet 1998, geldt artikel 19d NBwet 1998 niet voor het HR-gebied.

- Gezien de mogelijke aantasting van de door de HR beschermde habitats, dient te worden bezien hoe artikel 6, lid 3, HR hier kan worden toegepast. Zoals de ABRS eerder heeft overwogen in haar uitspraak in de zaak Texel, moet voordat wordt toegekomen aan de vraag of een artikel van de HR rechtstreekse werking heeft, worden nagegaan of het van toepassing zijnde nationale recht richtlijnconform kan worden geïnterpreteerd.

I.c. gaat het om een gebied dat niet alleen op de communautaire lijst staat, maar tevens is aangewezen als SBZ/VR. Deze aanwijzing geldt als een aanwijzing ex artikel 10a NBwet 1998, zodat artikel 19d van toepassing is op het VR-gebied de Oosterschelde. De Afdeling ziet geen beletsel artikel 19d NBwet richtlijnconform uit te leggen in die zin dat dit voorschrift tevens het uit artikel 6, lid 3, HR voortvloeiende beschermingsregime voor het HR-gebied de Oosterschelde omvat.

Natura 2000-doelendocument

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook de Oosterschelde. Dit deed het ministerie in december 2005.

In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden.

In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgave uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten. Het Natura 2000-doelendocument en het ontwerpbesluit voor de Oosterschelde worden in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Beleidsplan Oosterschelde

In 1995 heeft de Stuurgroep Oosterschelde het Beleidsplan Oosterschelde 1995 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft een integrale visie op de ontwikkeling van het gebied. Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde is de hoofddoelstelling als volgt: "Het behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke waarden, met inachtneming van de basisvoorwaarden van een maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder vooral de visserij, wordt begrepen."

In 2000 is de Stuurgroep Oosterschelde opgeheven en kwam de beleidsuitvoering in handen van het bestuur van het in 2000 opgerichte Nationaal Park Oosterschelde. Het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde zet het beleid van het Beleidsplan Oosterschelde 1995 voort. Het Nationaal Park Oosterschelde heeft dit inrichtingsplan in 2001 vastgesteld. Dit plan stelt dat de huidige natuurwaarden in de Oosterschelde zo groot zijn dat ingrijpen in de natuurlijke processen, om het verdwijnen van die natuurwaarden te voorkomen, gerechtvaardigd is.

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

In 2006 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit omgevingsplan is een integratie van het provinciale streek-, milieubeleids- en waterhuishoudingsplan. Het omgevingsplan zet in op een dynamisch en aantrekkelijk Zeeland. Enerzijds is het een beleidsuitwerking dat voor concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het stedennetwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase die Zeeland is kiest. Het plan stelt dat het goed gaat met de Zeeuwse natuurgebieden, maar onvoldoende goed met de Zeeuwse natuur. Weliswaar krijgen steeds meer gebieden een natuurbestemming, toch zijn er nog steeds plant- en diersoorten die het veld moeten ruimen door versnippering en de kwaliteit van de omgeving. Behoud van biodiversiteit vraagt om voortgaan op de weg te komen tot een duurzaam en robuust ecologisch netwerk.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat er voor zeer kwetsbare en waardevolle gebieden sprake is van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten, plannen of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit beschermingsregime sluit aan bij het afwegingskader in de Nota Ruimte voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast geldt voor deze gebieden nationale en internationale wetgeving zoals de Natuurbeschermingswet 1998 en de grondwaterbeschermingsgebieden.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat de bescherming tegen overstromingen door klimaatverandering en zeespiegelstijging weer actueel is. Het garanderen van duurzame veiligheid is daarom van groot belang. De aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. Zeeland heeft, juist vanwege haar ligging in de frontlinie, de ambitie ruimte te bieden voor experimenten op het gebied van de kustverdediging. Zeeland wil een laboratorium worden, waar kennis opgedaan wordt die wereldwijd ingezet kan worden in gebieden die evenals Zeeland geconfronteerd zullen gaan worden met de gevolgen van de klimaatverandering.

Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Oosterschelde

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning. Dat is zo, totdat de definitieve aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.

1. Gebiedsbeschrijving van Oosterschelde

1.1 Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats. Dit veroorzaakt een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijdengebied), ondiep water en diepe getijdengeulen.

In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor.

Binnendijs worden langs de oever een groot aantal karrevelden, inlagen en kreekrestanten tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijs gelegen gebieden vormen samen het leefmilieu voor de rijke flora en fauna van het gebied. De grote variatie aan milieutypen in het gebied gaat gepaard met een grote diversiteit aan dier- en plantensoorten. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

Vogelrichtlijngebied Oosterschelde

De Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De kustwateren (zout), intergetijdengebied, schorren en binnendijkse gronden (o.a. brakke inlagen) vormen namelijk samen het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staan in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat we het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk ondersteunen. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

Habitatrichtlijngebied Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Oosterschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden, die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden hebben is alleen rekening gehouden met vereisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

2. Instandhoudingsdoelstellingen van Oosterschelde

2.1 Hoofdlijnen van de Natura 2000-doelen

De Oosterschelde behoort tot de Natura 2000-gebieden. In juni 2005 heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Natura 2000-Contourennotitie uitgebracht. Hierin staan de kaders voor de Natura 2000-doelen. Hieronder leest u enkele hoofdlijnen van deze doelen.

De doelen zijn:

- bijdragen aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- bijdragen aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk, zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;

- behouden en herstellen van de ruimtelijke samenhang met de omgeving voor de duurzame instandhouding van natuurlijke habitats en soorten, die in Nederland voorkomen;
- behouden en herstellen van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied. Dit geldt voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;
- behouden en herstellen van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding. Dit geldt voor de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

De doelen zijn verder uitgewerkt in het doelendocument van juni 2006 en de ontwerpbesluiten die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 9 januari 2007 ter visie heeft gelegd.

Voor alle grote wateren geldt dat behoud of herstel van de ruimtelijke samenhang tussen geulen, ondieptes, platen en kwelders (of schorren) en de bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen van groot belang zijn.

2.2 Kernopgaven voor de Oosterschelde

In het doelendocument is voor de Oosterschelde een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Behoud van slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedende vogels en rustgebieden voor de gewone en grijze zeehond.
- Behoud en herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en gedijregime en als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis en voor broedvogels (kluut, sterns) en als hoogwatervluchtplaats, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde

De kernopgaven zoals u ze hierboven heeft gelezen, zijn in het ontwerpbesluit 'Oosterschelde' van 9 januari 2007 vertaald in instandhoudingsdoelen.

Voor de *habitattypen* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1160 Grote, ondiepe krekens en baaien: behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.
- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia spp.* en andere zoutminnende planten: uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A).
- H1320 Schorren met slijkgrasvegetatie (*Spartinion maritimae*): behoud van de oppervlakte.
- H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*): behoud van de oppervlakte en de kwaliteit van de schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) en uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van schorren en zilte graslanden, *binnendijks* (subtype B).
- H7140 Overgangs- en trilveen: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Voor de *habitatrictlijnsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1340 Noordse woelmuis: uitbreiding van de verspreiding, de omvang en het behoud van de kwaliteit van het leefgebied voor de uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.

Voor de *broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A132 Kluut ten minste 2.000 paren;
  - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren;
  - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren;
  - A193 Visdief ten minste 6.500 paren;
  - A195 Dwergstern ten minste 300 paren.
- Uitbreiding van de omvang en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A138 Strandplevier ten minste 220 paren.
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
  - A194 Noordse stern ten minste 20 paren.

Voor de *niet-broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A004 Dodaars gemiddeld 80 vogels
  - A005 Fuut gemiddeld 370 vogels
  - A007 Kuifduiker gemiddeld 8 vogels
  - A017 Aalscholver gemiddeld 360 vogels
  - A026 Kleine zilverreiger gemiddeld 20 vogels
  - A034 Lepelaar gemiddeld 30 vogels
  - A043 Grauwe gans gemiddeld 2.300 vogels
  - A045 Brandgans gemiddeld 3.100 vogels
  - A046 Rotgans gemiddeld 6.300 vogels
  - A048 Bergeend gemiddeld 2.900 vogels
  - A050 Smient gemiddeld 12.000 vogels
  - A051 Krakeend gemiddeld 130 vogels
  - A052 Wintertaling gemiddeld 1.000 vogels
  - A053 Wilde eend gemiddeld 5.500 vogels
  - A054 Pijlstaart gemiddeld 730 vogels
  - A056 Slobeend gemiddeld 940 vogels
  - A067 Brilduiker gemiddeld 680 vogels
  - A069 Middelste zaagbek gemiddeld 350 vogels
  - A103 Slechtvalk gemiddeld 10 vogels
  - A125 Meerkoet gemiddeld 1.100 vogels
  - A130 Scholekster gemiddeld 24.000 vogels
  - A132 Kluut gemiddeld 510 vogels
  - A137 Bontbekplevier gemiddeld 280 vogels
  - A138 Strandplevier gemiddeld 50 vogels
  - A140 Goudplevier gemiddeld 2.000 vogels
  - A141 Zilverplevier gemiddeld 4.400 vogels
  - A142 Kievit gemiddeld 4.500 vogels
  - A144 Drieteenstrandloper gemiddeld 260 vogels
  - A149 Bonte strandloper gemiddeld 14.100 vogels
  - A157 Rosse grutto gemiddeld 4.200 vogels
  - A160 Wulp gemiddeld 6.400 vogels
  - A161 Zwarte ruiter gemiddeld 310 vogels
  - A162 Tureluur gemiddeld 1.600 vogels
  - A164 Groenpootruiter gemiddeld 150 vogels
  - A169 Steenloper gemiddeld 580 vogels

We gaan hierbij steeds uit van het seizoensgemiddelde.

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van:
  - A037 Kleine zwaan
- Behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A143 kanoet gemiddeld 7.700 vogels

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen versus 'oude doelstellingen'

Naast de doelstellingen vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn blijven ook de doelstellingen vanuit de aanwijzing van de Oosterschelde als beschermd natuurmonument van kracht. Deze doelstellingen hebben betrekking op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van dat deelgebied (artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998), en wel zoals het is bepaald in het vervallen besluit. We noemen dit verder: 'de oude doelen'.

Gaan deze oude doelstellingen over Natura 2000-waarden, dan vallen ze onder de instandhoudingsdoelstellingen zoals u ze hiervoor heeft gelezen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura 2000-doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn omdat de doelen om tegenstrijdig beheer vragen. In die gevallen gaan de Natura 2000-doelen voor. Dit doen we om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In het in voorbereiding zijnde beheerplan voor het Natura 2000-gebied worden de oude doelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Net als de overige instandhoudingsdoelen. Ook wordt dan uitgewerkt waar, gezien de oude doelen, achteruitgang van het natuurschoon de natuurwetenschappelijke betekenis toegestaan wordt ten gunste van Natura 2000-doelen.

2.5 De oude doelen voor de Oosterschelde

Binnen het Natura 2000-gebied Oosterschelde gelden de oude doelen voor de deelgebieden 'Oosterschelde-buitendijks' en 'Oosterschelde-binnendijks'.

Voor 'Oosterschelde-buitendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in het West-Palearctische gebied.
- Behoud van het ecologisch samenhangende geheel van open water, platen, slikken en schorren.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen die te danken zijn aan de verscheidenheid van milieuomstandigheden.
- Behoud van:
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen (blaaswier, darmwiervegetaties, klein en groot zee gras, Engels slijkgras, zee kraal, zee aster, kwelder gras, schorrezout gras, lamsoor, zee weegbree, gewone zoutmelde, strandkweek, zeealsem, rood zwenkgras, zilte rus, melkkruid, Engels gras, schorrekruid, strandmelde, spiesmelde, reukloze kamille, klein slijkgras, knotswier, groefwier en suikerwier),
  - het nationale en internationale belang als overwinteringsgebied, doortrekgebied en permanente verblijfplaats voor een groot aantal vogelsoorten (scholekster, kanoetstrandloper, bonte strandloper, wulp, tureluur, zilverplevier, steenloper, smient, pijlstaart, bergeend, rotgans, brandgans, kleine zwanen, kolganzen, rietganzen, tureluur, wilde eend, visdief, bontbekplevier, strandplevier en kluut)
  - de aquatische zoutwaterlevensgemeenschappen (zeepokken, mosselen, kokkels, platte slijkgaper, wadpier, draadworm, zager, nonnetje, zeeduizendpoot, wadslakje, alikruik, strandkrab, garnaal, slijkgarnaal, wilde mosselbanken, fauna van dijkvlooiingen met zakpijpen, zeedahlia's, zeeanjelier, sponzen, oesters, alikruiken, zeepokken, kreeft, zee kat, zeedonderpad, zeenaald, zwarte grondel, botervis, snotolf en harnasmannetje)
  - met vele soorten plantaardig en dierlijk plankton en vissen (schol, schar, bot, tong, haring en sprong) dankzij de goede waterkwaliteit en het (potentiële) leefgebied voor de zee hond.
- Behoud van het weidse karakter en ongerepte uit een oogpunt van natuurschoon.

Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied, in samenhang met de binnendijkse natuurgebieden, als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in de West-Palearctische trekzone voor vogels.
- Behoud van de inlagen, karrevelden, kreekresten, eendenkooien en een graslandgebied.
- Behoud van de belangrijke ecologische en geohydrologische relaties met de Oosterschelde.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen dankzij de verscheidenheid in milieuomstandigheden, met name die van getijloze zoute en brakke milieus van gradiëntsituaties van zout naar zoet en van nat naar droog.
- Behoud van:
  - de functie als leefgebied voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreeppad.
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarin zeldzame plantensoorten voorkomen zee kraal, schorrekruid, schorrezout gras, kweldergrassen, zilte rus, zee aster, melkkruid, kamgras, rood zwenkgras, veldgerst, duizendblad, kattedoorn, kleine klaver, riet, zeebies, spiesmelde, slanke waterbies, moeraszout gras, valse voszegge, zomprus, ruppia, schedefonteinkruid, zilte watteranonkel, zannichellia, duinriet, zee groene zegge, moeraswespenorchis, bleekgele droogbloem, stijve ogentroost, duindoorn, fraai duizenguldenkruid, zilte zegge, lidsteng, rode waterereprijs, matenbies, zeerus, zee groene rus, kleine lisdodde, brede stekelvaren, wijfjesvaren, moerasvaren, veenmos, oeverzegge, moeraswilgenroosje, waterzuring, lisdodde, oeverzegge, cyperzegge, tweerijige zegge, scherpe zegge, braam, galigaan, geelhartje, rietorchis, greppelrus, krielparnassia, kwelderzegge, strandbiet, zee wind, blauwe zeedistel, harig wilgeroosje, rietzwenkgras, lamsoor, gevlekte orchis, tener fonteinkruid, gedoorn d hoornblad, watteranonkel, kweek, grote brandnetel, breedbladige orchis, addertong, gewone vlier, meidoorn en hondsdrif).
  - Behoud als broedgebied (bosrietzanger, rietzanger, rietgors, kleine karekiet, waterhoen, meerkoet, dodaars, Kievit, scholekster, tureluur, grutto, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kokmeeuw, visdief, noordse stern, eenden, kleine plevier, tjiftjaf, winterkoning, spotvogel, bruine kiekendief en blauwborst), foerageergebied (kluut, tureluur, Kievit, grutto, smient, rotgans) en pleisterplaats van nationaal en internationaal belang voor kust- en weidevogels, ganzen, eendachtigen en steltlopers.

- Behoud van de variatie in de elementen water, land, dijken, vegetatietypen en vogelrijkdom uit het oogpunt van natuurschoon.

2.6 Toetsingskader

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning. Dat is zo, totdat de definitieve aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.